

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEK
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHT

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Jerzy Ciemniński
Janusz Grzelak
Marek Antoni Nowicki
Marek Safjan
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDA

Prezes: Danuta Przyw
Wiceprezes: Zbigniew Ho
Sekretarz: Adam Bod
Skarbnik: Elżbieta C
Członek Zarządu: Janina A. Kłosow

Warszawa, 30 września 2008 r.

2008/30716/PSP/AB

Wielce Szanowny Pan
Minister Sprawiedliwości
Zbigniew Cwiakalski
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

W związku ze sprawą Pana [redacted] (sygn. [redacted]), Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić uwagę Pana Ministra na problem zgodności z Konstytucją przepisów procedury karnej dotyczących stosowania tymczasowego aresztowania.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka kilkakrotnie podnosiła, że przepisy regulujące tymczasowe aresztowanie nie są wystarczająco precyzyjne i nie chronią należycie przed nadmiernym stosowaniem tymczasowego aresztowania (por. opinię „przyjaciela sądu” w sprawie *Jamroży przeciwko Polsce*¹, skarga nr 6093/04). Tym listem chcemy wyrazić nasze wątpliwości dotyczące zgodności z Konstytucją przepisów kodeksu postępowania karnego dotyczących postępowania odwoławczego w przedmiocie zażalenia na postanowienie o niezastosowaniu lub nieprzedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania tj. przepisów art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 252 § 1 kpk.

Zdaniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka obecny kształt w/w przepisów umożliwia zaistnienie niedopuszczalnej naszym zdaniem sytuacji, w której sąd odwoławczy, rozpatrujący zażalenie na postanowienie o odmowie przedłużenia i zastosowania lub uchylające tymczasowe aresztowanie może zmienić zaskarżone postanowienie i zdecydować o przedłużeniu lub zastosowaniu tego najsurowszego środka zapobiegawczego. W takiej

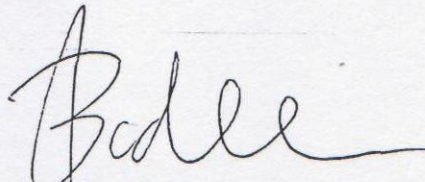
¹ Opinia dostępna jest na stronie: <http://www.hfhrpol.waw.pl/precedens/en/aktualnosci/czy-stosowanie-tymczasowego-aresztowania-w-polsce-jest-problemem-system.html>

jednak sytuacji od orzeczenia sądu odwoławczego nie będzie stronie służyć żaden środek zaskarżenia.

W sytuacji, gdy sąd I-ej instancji wyda postanowienie, w którym nie przedłuży lub nie zastosuje aresztu tymczasowego i w następstwie tego podejrzany lub oskarżony zostanie zwolniony z aresztu, to orzeczenie sądu odwoławczego wydane wskutek zażalenia na postanowienie sądu I instancji, o zmianie zaskarżonego postanowienia i dalszym stosowaniu najsurowszego środka zapobiegawczego tylko formalnie stanowi orzeczenie sądu drugiej instancji. Orzeczenie takie zapada w zupełnie innej sytuacji faktycznej niż orzeczenie sądu pierwszej instancji. Oskarżony nie jest już tymczasowo aresztowany, lecz znajduje się na wolności. Inny jest więc także przedmiot postępowania. Sąd odwoławczy nie orzeka już (jak sąd pierwszej instancji) w przedmiocie „przedłużenia” stosowania tymczasowego aresztowania, lecz w przedmiocie ponownego „zastosowania” tego najsurowszego środka zapobiegawczego. Nie można mówić więc o tożsamości przedmiotu postępowania.

Uważamy, iż obecne uregulowanie pozwalające w postępowaniu zażaleniowym orzec zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania wymaga zmian w kierunku zapewnienia możliwości odwołania się od decyzji o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. Wobec powyższego wydaje nam się, iż warto podjąć inicjatywę legislacyjną celem zmiany obecnej regulacji, zważywszy, iż do Trybunału Konstytucyjnego wpłynęła już skarga konstytucyjna [REDAKCYJA] (zarejestrowana pod sygnaturą SK 46/08) oraz HFPC pomagała także w przygotowywaniu podobnej skargi konstytucyjnej w innej sprawie.

Z wyrazami szacunku,

dr Adam Bodnar

Sekretarz Zarządu

Do wiadomości (kopia):

- 1) [REDAKCYJA]
- 2) dr Janusz Kochanowski – Rzecznik Praw Obywatelskich